

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
211/21. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2021. november 25.

A C-289/20. sz. ügyben hozott ítélet
IB (Házastárs szokásos tartózkodási helye – Házasság felbontása)

A házasság felbontása iránti kérelem elbírálására vonatkozó joghatóság: a Bíróság pontosítja a házastárs szokásos tartózkodási helye fogalmának jelentését és terjedelmét

E fogalom értelmében a házastársnak csak egyetlen szokásos tartózkodási helye lehet, még akkor is, ha az életét két tagállam között osztja meg

A francia állampolgárságú IB ír állampolgárságú feleségével, FA-val 1994-ben kötött házasságot Írországban. Három – már nagykorú – gyermekük van. IB 2018-ban házasság felbontására irányuló kérelmet nyújtott be a tribunal de grande instance de Paris-hoz (párizsi általános hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország). Mivel e bíróság megállapította, hogy nem rendelkezik joghatósággal a házastársak házasságának felbontását érintő határozathozatalra, IB a cour d'appel de Paris-hoz (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) fordult. E bíróságnak értékelnie kell, hogy a tribunal de grande instance de Paris (párizsi általános hatáskörű elsőfokú bíróság) a „Brüsszel IIa” rendelet¹ szerint IB szokásos tartózkodási helye alapján joghatósággal rendelkezik-e. E tekintetben többek között kifejti, hogy számos tényező alátámasztja az IB-t Írországhoz kötő személyes és családi kapcsolatokat, IB ugyanis 1999 óta ott élt a házastársával és a gyermekeivel. Ugyanakkor arra is rámutat, hogy IB évek óta minden héten Franciaországba utazott, és ebben az országban alakította ki a szakmai érdekeltségeinek a központját. Így e bíróság álláspontja szerint IB ténylegesen két tartózkodási hellyel rendelkezett, nevezetesen egy hét közben szakmai okok miatt Párizsban kialakított tartózkodási hellyel, valamint az idő fennmaradó részében egy másik, a házastársánál és a gyermekeinél Írországban fenntartott tartózkodási hellyel.

A cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) ebben a kontextusban fordult a Bírósághoz az IB és FA házasságának felbontására a „Brüsszel IIa” rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján joghatósággal rendelkező bíróságok meghatározása érdekében. Konkrétan azt kérdezi a Bíróságtól, hogy az olyan házastárs, aki az életét két tagállam között osztja meg, rendelkezhet-e szokásos tartózkodási hellyel e két tagállamban, és így e két tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek-e a házasság felbontására.

A Bíróság az ítéletében pontosítja a házastárs „szokásos tartózkodási helyének” fogalmát, és megállapítja, hogy a házastárs még akkor is csak egyetlen szokásos tartózkodási hellyel rendelkezhet a „Brüsszel IIa” rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében, ha az életét két tagállam között osztja meg.

A Bíróság álláspontja

Mivel a „Brüsszel IIa” rendelet nem határozza meg a „szokásos tartózkodási hely” fogalmát, és e tekintetben nem tartalmaz a tagállamok jogára való kifejezett hivatkozást, a Bíróság megállapítja, hogy e fogalmat önállóan és egységesen kell értelmezni. Rámutat többek között arra, hogy sem a „Brüsszel IIa” rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja, sem e rendelet más rendelkezései

¹ A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 338., 1.o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.; helyesbítések: HL 2013. L 82., 63. o.; HL 2018. L 33., 5. o.; a továbbiakban: „Brüsszel IIa” rendelet).

nem veszik számba, hogy valamely személy egyidejűleg több szokásos tartózkodási hellyel vagy több helyen található szokásos tartózkodási hellyel is rendelkezhet. Az ilyen többesség különösen a jogbiztonságot sértené azáltal, hogy megnehezítené a házassági kötelék felbontása tárgyában joghatósággal rendelkező bíróságok előzetes meghatározását, és azt, hogy a bíróság, amelyhez fordultak, ellenőrizze a saját joghatóságát.

A Bíróság továbbá a gyermek szokásos tartózkodási helyére vonatkozó ítélkezési gyakorlatára² hivatkozva megállapítja, hogy a házassági kötelék felbontására vonatkozó joghatóság meghatározása keretében a „szokásos tartózkodási hely” fogalmát főszabály szerint két elem jellemzi, nevezetesen egyrészt az érintett arra irányuló szándéka, hogy érdekeltségeinek szokásos központját egy meghatározott helyen alakítsa ki, másrészt pedig az érintett tagállam területén való, kellő mértékben állandó jellegű jelenlét.

Így annak a házastársnak, aki felperesként a „Brüsszel IIa” rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bíróságainak a joghatóságára hivatkozik, szükségszerűen a házaspár korábbi tartózkodási helye szerinti tagállamtól eltérő tagállam területére kell áthelyeznie szokásos tartózkodási helyét. Ki kell tehát nyilvánítania az érdekeltségei szokásos központjának az e másik tagállamban való kialakítására irányuló szándékát, valamint bizonyítania kell, hogy az e tagállam területén való jelenlétét kellő mértékű állandóság jellemzi.

A Bíróság e kontextusban hangsúlyozza a házastárs szokásos tartózkodási helyének meghatározását érintő sajátos körülményeket. Így amikor egy házastárs úgy dönt, hogy a házassági válság miatt más tagállamban telepedik le, továbbra is megőrizhet szociális és családi kötelekeket korábbi házassági tartózkodási hely szerinti tagállamban. A felnőttek környezete ezenfelül összetettebb, mint a gyermekeké, azt a tevékenységek kiterjedtebb skálája, valamint sokféle érdek alkotja, és nem követelhető meg, hogy azok egyetlen tagállam területére összpontosuljanak.

E megfontolásokra tekintettel a Bíróság megállapítja, hogy bár egy házastárs egyidejűleg több tartózkodási hellyel is rendelkezhet, egy adott időpontban a „Brüsszel IIa” rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében véve csupán egyetlen szokásos tartózkodási hellyel rendelkezhet. Következésképpen, ha a házastárs az életét két tagállam között osztja meg, kizárólag azon tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal a házassági kötelék felbontása iránti kérelem elbírálására, amelynek területén e szokásos tartózkodási hely található. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell az adott ügyet jellemző valamennyi ténykörülmeny alapján megvizsgálnia, hogy a saját tagállamának a területe megfelel-e a „Brüsszel IIa” rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében annak a helynek, ahova IB a szokásos tartózkodási helyét áthelyezte.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

² Lásd többek között: 2018. június 28-i HR ítélet, [C-512/17](#).